

JACZ

17

ANY V
HIVERN 2008
JAC + CD+ DVD: 6 €

la revista de jazz, blues i músiques improvisades

abstract
castellano
& english

gora GORKA

tots som
TETE MONTOLIU

RAYNALD COLOM & MARC AYZA

Cavalquen junts

LUCIANA SOUZA

La nova bossa

DHARMA vs MILES

Cobla i psiquedèlia

PAUL BLEY

Els secrets del piano

gorka BENITEZ

sota la pell del llop

Gorka Benitez és un músic de cap a peus. El jazz és la seva forma de vida. Si accepta les normes, però, és per transgredir-les.

La millor mostra l'ofereix amb el seu nou treball, *Al otro lado* (Fresh Sound New Talent, 2007), un disc fabricat amb l'essència jazzística que li dóna raó de ser, però amb l'estructura de cançons pop que ell mateix ha escrit i canta. Sap que un salt d'aquesta mena l'exposa al màxim risc, i això l'incentiva a fer-ho amb més decisió encara.

TEXT PERE PONS FOTOS JUAN MIGUEL MORALES

Tossut, coratjós i rebel, **Gorka Benitez** és un basco de soca-rel. Tant pel seu físic, fornit i adust, com pel seu caràcter, d'aparença dura i orgullosa, el seu ADN euskaldun no podria sentir-se més ben representat. L'habitable corporal que l'acull sembla cobert amb la pell del llop, salvatge, independent, solitari. Però quan s'ha tingut l'oportunitat de conèixer-lo, o només de sentir la seva música, hom s'adona que sota aquesta carcassa protectora hi viu una ànima noble i solidària que fins i tot frega la innocència. El seu posat no ha entès mai d'ambigüitats ni altres floritures. L'aigua clara i la xocolata espessa. No està per orgues. Que no li vinguin amb modernitats de pa sucat amb oli, ni amb la conveniència de suavitzar les seves conviccions. Si s'equivoca ho fa fins al fons, i si l'encerta, també. És dels que no

saben nedar i guardar la roba, dels que si llencen una pedra mai no amagaran la mà. Sempre amb la cara per davant, encara que això signifiqui ser el primer de rebre en el cas que vinguin maldades. La seva virilitat manifesta té com a contraprestació una tendresa gens estovada, sinó més aviat càlida com l'abraçada d'un ós. Aquesta podria ser una manera de definir-lo, però, més important encara, una manera d'entendre, connectar, assimilar i empatitzar amb la seva música. Realment impressiona constatar com els diferents nòduls que donen consistència a la complexitat de tota personalitat es poden convertir en aire i fer-se palpables quan són expel·lits per la desembocadura del coure. Un coure –el del seu saxo tenor– opac i desgastat, fidel a l'erosió amb què la

vida passa comptes al seu portador. D'això en dóna fe la nostra pròpia cita. El retard supera les dues hores i no hi ha manera de localitza-lo. No contesta al mòbil i ningú sap res d'ell. Se'n podria haver oblidat, si no fos que el dia anterior s'havia confirmat lloc i hora amb absoluta claredat. Podria ser que encara estigués dormint, tot i que l'hora de la cita –la una del migdia– ja buscava d'evitar aquest contratemps, i la temptació d'un bon àpat sempre ajuda a mantenir l'ànim despert. Bingo! Finalment sona el telèfon i és una veu encara sota els llençols la que demana una moratòria per a la dutxa i un reajustament de la trobada. Canvi de plans. Un restaurador amic serà el que ens donarà acollida un migdia de pluja vora el mar. Davant d'un suquet de peix i abans d'assaborir el malta, iniciem la conversa.

JAÇ | Un disc amb cançons escrites i cantades pel saxofonista de jazz Gorka Benitez. És una promesa? Una aposta? Una necessitat?

GORKA BENITEZ | És fer el que sento, el que vull... Expressar el que sóc. Jo vinc d'aquí. A Bilbao, fa molts anys, tenia el meu grup, on cantava i tocava la flauta. **JAÇ | Explica'm això.**

G.B | Tothom té un passat, i que quedi clar que n'estic molt orgullós. Teníem un grup que es deia **Clásica** amb el qual fins i tot vam arribar a passejar una maqueta per les discogràfiques de Madrid. Vam guanyar alguns concursos i vam enregistrar alguns temes per a àlbums recopilatoris i mostres de formacions novelles. La cosa finalment no va passar d'aquí i el grup es va acabar desfent.

JAÇ | Quan vas tenir clar que el teu camí era el de la música?

G.B | No sabia precisar-te el moment, però sí que et puc dir que he conviscut amb la música des de ben petit. El meu oncle era txistulari i jo als quatre o cinc anys ja estava enganxat a l'instrument. Bilbao no era Nova Orleans precisament, i aquesta era la música que se sentia a l'ambient.

“EL ROCK? EL QUE REALMENT *MOLAVA* ERA PODER MUNTAR UNA BANDA DE TXISTULARIS”

JAÇ | Què uneix la música euskaldun i el jazz?

G.B | Res i tot alhora. La música sempre l'he viscuda com un procés, i a mesura que s'ha desenvolupat he optat per una via o una altra. Però aquesta elecció no ha estat mai una renúncia al que havia fet anteriorment. Recordo a l'escola quan un amic em portava a escoltar **The Knack**, un dels grups de pop del moment, i jo li replicava que estava penjat si no s'adonava que el que realment petava era poder muntar una banda de txistularis.

JAÇ | I del jazz, encara no en tenies notícia?

G.B | Alguna cosa me n'arribava, perquè sempre estava amb les orelles obertes. De fet, uns anys més tard vaig fer-me donar classes de saxo a Bilbao per **Victor de Diego**, però poca cosa més. I poc després ell se'n va anar a Barcelona.

JAÇ | I tu vas seguir-li les passes.

G.B | Sí, però sense saber-ho. Va ser en un viatge a Granada, de vacances a les Alpujarras, quan a l'autocar vaig coincidir amb un paio que portava una funda de Fender Stratocaster. Allò ja eren paraules majors, i quan em va començar a parlar de l'escola de Barcelona on ell estava, L'Aula, i de les coses que s'estaven fent, vaig tenir clar quin era el meu destí.

JAÇ | Com vas concretar aquesta intuïció?

G.B | En un primer moment em volia matricular per al curs següent, però a casa els meus pares em van dir que fins que no acabés els estudis, res de res. L'estiu següent ja vaig assistir a un seminari del Taller de Músics, i a l'octubre ja tenia pis i escola de música a Barcelona.

JAÇ | En aquell moment el jazz ja ocupava un espai preferent entre les teves inclinacions musicals?

G.B | No sé com dir-t'ho, el que sentia era que tenia un llarg camí per recórrer. Fins no feia gaire els meus artistes de capçalera eren els bascos **Itoiz**, grups de heavy metal com **AC/DC**, **Iron Maiden**, **UFO** o els *corridos* mexicans que se sentien a casa. En aquest sentit el primer disc de jazz que em vaig comprar va ser el més barat que vaig veure, i era un de **Chick Corea** amb el flautista **Jeremy Steig**. Després recordo que un estiu a Lekeitio, on mai no m'he perdut la setmana de festes, en un bar vaig descobrir un flautista que tocava una mena de fusió de jazz que em va deixar impressionat.

JAÇ | I què en deia de tot plegat l'oncle del txistu?

G.B | Buah! A casa el jazz era poc menys que una música marciana.

JAÇ | La teva consumació jazzística no va ser efectiva fins que et vas instal·lar a Barcelona?

G.B | La veritat és que a Barcelona tenia els millors mestres que qualsevol alumne hauria pogut arribar a desitjar –**Perico Sambeat**, **Eladio Reinón**, **Laurent Philippe** i **Zé Eduardo**, entre d'altres–, però la meva primera sensació de flüpar realment amb el jazz que es feia en aquest país la vaig tenir a la Nova Jazz Cava de Terrassa en una actuació en directe de **Jordi Gardeñas**, **Dani Rambla**, **Benet Palet** i **Joan Martí**. Després de sentir-los, vaig pensar: “Que bèsties! Jo vull ser com ells”.

JAÇ | En aquells anys també es deia que les escoles només generaven clònics del *real book*?

G.B | Una escola és una escola. No crea talents, sinó que et facilita el coneixement tècnic i acadèmic perquè puguis fer un bon ús del teu instrument. La personalitat és una qüestió de maduresa, i et puc assegurar que durant molts anys vaig estar enganxat al *real book* com el que més. En aquells anys, a més, no hi havia cap ambient d'escola ni professorat millors que els que et podia proporcionar el Taller de Músics. Era la millor escola de tota la península, de llarg.

JAÇ | Quan vas passar a l'altra banda i et vas convertir en professor, tenies alguna màxima per als alumnes?

G.B | Sí. A classe heu de fer el que toca i quan sortiu heu de fer el que us doni la gana.

GORKA I EL SEU INSEPARABLE TENOR

JAÇ | Per què creus que a l'escena catalana el gènere que impera és sobretot el bebop a través de les seves diverses variants?

G.B | És lògic, recorda que encara arrosseguem un endarreriment de quaranta anys respecte a la resta d'Europa. Però al capdavant això no és bo ni dolent, senzillament és específic. Aquí hi ha músics que toquen bop com difícilment es pot trobar a qualsevol altre país del continent.

JAÇ | Potser el nou aficionat el que demana són altres sonoritats?

G.B | Que jo sàpiga no es demana res. L'època del bebop va ser molt explosiva, tant en concepte com en esperit. Amb això tampoc vull dir que sigui millor que el swing o el jazz electrònic. M'importa el jazz en el sentit genèric: una música viva, popular, en permanent desenvolupament i amb la improvisació com a element bàsic de tot el que desprèn. Una manera d'entendre la vida.

JAÇ | Això és una apologia del jazz?

G.B | No em considero un dogmàtic en la pràctica del jazz, però sí que sento que tot el que toco està impregnat de jazz. Des que el vaig descobrir penso amb convenciment que és la millor plataforma per aprendre música. Amb el jazz a les mans ets el músic més complert.

JAÇ | En general, però, sembla que el jazz està en hores baixes. Els anomenats grans del jazz –Miles Davis, John Coltrane, Thelonious Monk, Charles Mingus, Duke Ellington...– no han trobat relleu.

G.B | Els temps han canviat i el jazz ha deixat de ser aquella música *cool*. No està de moda. Hi ha més músics i propostes molt més interessants que mai, tots toquen de collons i això fa encara més difícil sobresortir. L'accés a l'oferta de música de tota mena ens desborda, i difícilment el jazz recuperarà el lloc de preferència que va tenir si no té al darrere promoció, mànagers, una indústria que hi aposti i unes institucions que el considerin cultura.

JAÇ | Són temps difícils?

G.B | Són més complexos. Si no hi ha ningú que cregui en tu i et vengui, considera't fotut. La cosa es complica quan el teu nom és **Gorka Benitez** en lloc de **Joe Parker**. Tot i que quan vas a un concert de **Ken Vandermark** i comproves que no ha omplert la sala, constates que el problema és meu greu del que sembla. Som pocs, però no som covards. El jazz, però, no hi ha qui l'aturi. És més gran que tot això.

JAÇ | Quan vas a arribar a Barcelona, fa disset anys, el panorama era força diferent.

G.B | Hi havia menys músics i potser més locals de música en viu, però proporcionalment teníem més feina. Possiblement tot era més precari, però això

facilitava que hi hagués més pinya entre el col·lectiu. Llavors sí que es podia parlar d'una escena de Barcelona. A més, potser ara es toca millor, però no crec pas que hi hagi més bona música que abans.

JAÇ | Potser és que s'exigeix massa a uns clubs que tampoc no ho tenen fàcil per subsistir?

G.B | Aquella va ser una època 'daurada'. Ara les exigències han canviat, esclar. Hem pres consciència que hi ha situacions que no es poden acceptar. Potser per això toco menys del que voldria. Si no poden pagar un mínim, que no ho facin, no som una ONG. Aquests músics que treballen per trenta o quaranta euros, si algun dia treballessin amb mi ja poden estar tranquils perquè els respectaré la seva tarifa.

“SÓC CONSCIENT QUE SEMPRE EM MOC EN EL VÈRTEX, A L'EXTREM, A LA CORDA FLUIXA”

JAÇ | Què opines dels que consideren que els músics de jazz han perdut públic perquè toquen massa per a ells?

G.B | També hi ha els que només toquen de cara a la galeria, cauen simpàtics i surten a la *tele* i a les campanyes promocionals. Esclar que s'ho *curren*, però no crec que això sigui necessàriament perquè fan música més bona.

JAÇ | En el pla discogràfic, però, sembla que no et pots queixar del tracte de Fresh Sound.

G.B | Tinc la sort que hi ha un productor discogràfic com en Jordi Pujol, que m'ha demostrat una plena confiança en tot el que he fet.

JAÇ | Fins i tot fent un àlbum de factura pop, on a més cantes, i que no sembla que encaixi en la línia de la col·lecció New Talent.

G.B | T'he de confessar que el tenia descol·locat, però un cop li vaig fer escoltar la feina el vaig convèncer del tot.

JAÇ | I els teus músics habituals (Albert Bover, David Xirgu, Nick Thays, Carme Canela i Dani Pérez) com s'han adaptat al canvi?

G.B | Aquest és un disc cru, cru, cru. Sense gaire concessions. Quan **Albert Bover**, el músic més allunyat del pop que et puguis imaginar, et truca i et comenta que està satisfet dels resultats de la gravació, saps que la història rutlla. No cal que s'adaptin a res, els vull precisament pel que són. Esclar que puc donar algunes directrius, però perquè aquests músics funcionin han de tenir la pista lliure per deixar-se anar. No hi ha cap moment del disc en què no siguin ells mateixos. Ho notaria.

JAÇ | Quin sector penses que serà més sever, el del jazz o el del rock?

G.B | Sens dubte els pals vindran des del jazz. Els oferim un blanc massa blanc perquè no aprofitin l'ocasió i disparin a matar. Sóc conscient que em moc en el vèrTEX, a l'extrem, a la corda fluixa. Però això no és nou d'aquest disc, és en tot el que faig. Si no hi ha repte, no val la pena.

JAÇ | Com et sembla que encaixa el disc dins la moguda del jazz que diuen que hi ha a Barcelona?

G.B | Moguda? Fins fa dos anys jo mateix creia que hi havia una escena, però ara m'atreveixo a afirmar que tot això de la moguda del jazz és un bluf de l'hòstia. Hi ha propostes interessants i molt bon nivell,

això sí, però són illes amb molta aigua entremig. No hi ha res compacte ni cohesionat que permeti parlar d'una escena de jazz amb identitat pròpia.

“TOT AIXÒ DE LA MOGUDA DEL JAZZ A BARCELONA ÉS UN BLUF DE L'HÒSTIA”

JAÇ | Què caldria per tenir-la ben lligada?

G.B | Ous... Bé, sí que hi ha unes companyies que amb més voluntat que no pas recursos graven alguns discos, alguns programadors que contracten bolos i una revista que exposa el que passa i genera

iniciatives, però això no defineix una escena. Digue'm: Quantes oficines de management tenim? Quina incidència tenen en el mercat? Quin volum de negoci es mou? A ben poques els donen bola, i ha de ser el músic el que s'ho ha de pelar tot solet.

JAÇ | Sempre hi ha la resignació d'acceptar el jazz com una música minoritària.

G.B | No et fot! I les masses que mouen el golf, el waterpolo, l'equitació i tants altres esports d'elit, on són?

JAÇ | Algun comentari que et faci ràbia especialment?

G.B | Cada vegada que em diuen: "Ets basc? Oh, allà sí que teniu jazz!".

DISC A DISC

GORKA BENITEZ TRIO
(FSNT, 1999)
"Acabava d'arribar de Nova York i volia abocar tot el que havia assimilat. Va ser la primera fogonada, amb tot el bo i dolent que se sol trobar en un primer disc. La línia era hardbop, si és que realment anava d'això, i crec que el resultat va ser prou satisfactori."

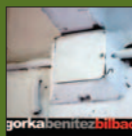
FABOU
(FSNT, 2001)
"Va ser d'una època en què com a músic simultaniejava tocant a catorze o quinze històries alhora. Necessitava retrobar-me amb mi mateix i fer alguna cosa més íntima. Va sortir aquesta història interpretada amb dues guitarres i un saxo."

THE FREE SESSION
(FSNT, 2003)
"El responsable del segell, Jordi Pujol, em va regalar un dia d'estudi amb **Bill McHenry** perquè féssim el que ens rotés. Vam entrar a l'estudi i vam perpetrar una sessió de *free* acollonant. **Bill**, a més, va tenir el detall de cedir-me la titularitat del disc. És el meu disc preferit."

SÓLO LA VERDAD ES SEXY
(FSNT, 2004)
"És l'àlbum en què he perfilat més tota la seva concepció, i que es pot entendre com un balanç de tot el que havia fet musicalment fins llavors."

BILBAO
(FSNT, 2007)
"És un disc d'encàrrec proposat per una empresa de Bilbao. Volia que la gent de la meua ciutat s'hi pogués identificar, i van ser els records i determinades imatges de la ciutat els que em van inspirar. Més tard se'n va fer aquesta edició comercial."

AL OTRO LADO
(FSNT, 2007)
"Sempre he sentit el pop i el rock com músiques que formen part de mi. El jazz ho pot englobar tot, i aquesta naturalesa és la que m'empeny a tocar amb altres músics. És una nova història, com si un escriptor de novel·la policíaca fes un llibre de ciència ficció."